

Voorwoord

Dit boek is geschreven door een bijzonder bevlogen mens, die leiding geeft aan de groentetuin van de Goodwillcentra van het Leger des Heils in Amsterdam. Henk Blokhuis neemt ons mee in een wereld waarin nooit opgeven en altijd het positieve in een mens zien zichtbaar centraal staan. Zijn bevlogenheid komt tot uiting in zijn grote liefde voor alles wat met zijn groentetuin te maken heeft.

In zijn groentetuin begeleidt Henk op een bewonderenswaardige wijze deelnemers die tussen wal en schip zijn geraakt en daardoor ook heel kwetsbaar zijn geworden. Om de deelnemers weer perspectief in hun leven te geven gebruikt Henk alle beschikbare mogelijkheden die in zijn groentetuin aanwezig zijn.

Belangrijk is dat de deelnemers de groentetuin als een veilige plek ervaren, waar zij letterlijk voelen dat ze serieus genomen worden. Maar Henk zou Henk niet zijn als hij geen appel zou doen op hun eigen verantwoordelijkheid. Dat laatste, die eigen verantwoordelijkheid, is soms heel moeilijk te beheersen, maar Henk weet dat op een onnavolgbare wijze te ondersteunen en te stimuleren.

Ik beveel dit boek bij eenieder aan. Het geeft de lezer inzicht in een geweldige, daadkrachtige manier van hulpverlening. Hierbij wordt een mens nooit opgegeven, wat die ook heeft moeten meemaken in zijn of haar leven. Ik ben erg trots op wat Henk en al zijn medewerkers in de afgelopen jaren voor zo vele deelnemers in de groentetuin hebben mogen betekenen. De ervaringen die de deelnemers hebben opgedaan in de groentetuin, zijn voor de meesten van hen van cruciale invloed op hun verdere leven geweest.

Henk Dijkstra

Voormalig algemeen directeur van de Goodwillcentra Amsterdam

Inleiding

“Iedereen heeft in het leven de kans en de mogelijkheid om zover te komen als wij.”

Op de veerboot ‘Buikslotermeerplein’ vang ik deze uitspraak op uit een gesprek tussen vier mannen van ongeveer dertig jaar. Door de wind over het water waaien hun woorden mijn kant op. Ze spreken over de opvoeding door hun ouders, hun studie en hun huidige baan. Alle vier hebben ze sinds kort een huis gekocht in Amsterdam-Noord en ervaren ze dit als een belangrijke mijlpaal in hun maatschappelijke carrière. De waarde van hun huizen zal toenemen evenals hun kansen op de arbeidsmarkt. Dan gaat het gesprek dieper en vertellen ze over hun jeugdjaren. De eerste vertelt dat hij kan terugkijken op een strenge opvoeding. Hij zegt: “Ik denk dat door de harde en strenge opvoeding van mijn ouders ik gekomen ben waar ik nu sta.” De tweede vindt dat hij dankzij zijn vrije opvoeding snel zelfstandig is geworden en op jonge leeftijd al beslissingen heeft leren nemen. De derde zegt dat hij nooit iets cadeau heeft gekregen en altijd zijn eigen kleding, hobby’s en vakanties heeft moeten betalen. “Het is hard werken geweest, maar het geeft mij veel voldoening dat ik altijd mijn eigen geld bij elkaar heb verdiend.” De vierde heeft zich door schade en schande ontwikkeld. Hij belooft zijn ouders eeuwige trouw omdat ze hem zijn blijven steunen, ook als hij tot hun verdriet zijn afspraken niet nakwam. Ze komen tot dezelfde conclusie. Eén van de mannen vat hun gesprek samen als de aanhef van dit verhaal.

Deze vier mannen kunnen tevreden terugkijken op hun leven. Ze hebben voldoende kansen en ondersteuning gehad om zich te ontwikkelen. Er zijn echter ook mensen die minder kansen hebben ervaren en niet kunnen terugkijken op een geslaagde carrière. Bij hen is de grond op verschillende manieren onder hun voeten verdwenen. Zo hebben ze geen eigen woonplek, geen baan of geen opleiding. Geen sociaal netwerk met wie ze hun ervaringen kunnen uitwisselen. Teleurstellingen en problemen stapelen zich zo hoog op dat ze het vertrouwen in zichzelf en de maatschappij kwijt zijn.

Als coördinator werk ik met deze kwetsbare en onbegrepen mensen in een biologische groentetuin. In de tuin worden ze ‘deelnemers’ genoemd. Ze zijn kwetsbaar, omdat ze niet aan belangrijke maatschappelijke voorwaarden en verwachtingen voldoen. Toch zijn het gewone mensen die net als iedereen willen leren en werken. In de biologische groentetuin van 50|50 Green groeit er een prachtige verbinding tussen kwetsbare mensen en kwetsbare groenten.

In dit boek schrijf ik over de lange weg die deelnemers afleggen om weer verbinding te ervaren. Wanneer die verbinding er is, willen zij zich verder ontwikkelen en verantwoordelijkheid dragen. Om contact en verbinding met hen te maken wordt gebruik gemaakt van de tuintaalmethodiek. Tuintaal draagt bij aan het contact tussen de arbeidstrainer en de deelnemer. De vele stappen op weg naar verbinding en motivatie heb ik geïllustreerd met vele praktijkvoorbeelden. Alle genoemde namen in de voorbeelden zijn gefingeerd. Om de ontwikkeling van kwetsbare mensen te stimuleren maak ik gebruik van een speciaal ontwikkeld meetinstrument. Aan de hand hiervan kan de deelnemer zelf ontdekken wat hij al weet en wat hij nog wil leren.

Voor maatschappelijke integratie zijn er twee belangrijke voorwaarden. Naast professionele begeleiding op de werkvloer is er meer beschut werk nodig. Hier ligt een belangrijke rol voor werkgevers en de gemeentelijke overheid. Want door het scheppen van passende banen komt er ook voor deelnemers meer kans op een gelukkig leven.

Met dit boek wil ik in de eerste plaats hulpverleners en beleidsmakers ervan overtuigen dat veel probleemgedrag bij kwetsbare mensen diepere aandacht verdient. Door open te staan voor het verhaal achter dit gedrag zien we vaak heel gewone mensen. Het boek is geschreven zonder gebruik van vaktaal en is daardoor toegankelijk voor iedere geïnteresseerde lezer. Tevens nodig ik iedereen uit om te komen kijken naar de mooie tuin om te proeven van zijn bijzondere producten.

Henk Blokhuis
Januari 2019

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 beschrijft welke mensen deelnemen aan de groentetuin, wat hun achtergronden zijn en welke levensgeschiedenis ze met zich meedragen.

Hoofdstuk 2 gaat over de aantrekkingskracht van de groentetuin: wat maakt dat mensen zich aangetrokken voelen tot de tuin?

Hoofdstuk 3 beschrijft de valkuilen van goed bedoelende begeleiders en hulpverleners.

Hoofdstuk 4 gaat over de indeling van de tuin. Hoe zorg je ervoor dat de groentetuin een veilige en uitnodigende omgeving is?

Hoofdstuk 5 bespreekt de speciale methodiek die gebruikt wordt door de arbeidstrainers en begeleiders in de groentetuin: de tuintaal.

Hoofdstuk 6 beschrijft het effect van de tuin op de ervaring van zingeving en de motivatie van deelnemers.

Hoofdstuk 7 gaat over maatschappelijke integratie. Hoe zorg je ervoor dat de deelnemers van de tuin (weer) ervaren dat ze deel uitmaken van de maatschappij?

Hoofdstuk 8 beschrijft hoe er in de tuin gewerkt wordt aan doorstroming naar ander werk.

Hoofdstuk 9 bespreekt hoe de maatschappij ondersteunend kan zijn in het creëren van aangepast werk.